

Przykładowe rozwiązanie zad. 1.7.

Chcemy wyznaczyć minimalną statystykę dostateczną dla parametru θ rodziny rozkładów z gęstościami

$$f(x; \theta) = \frac{2x}{\theta} \exp\left(-\frac{x^2}{\theta}\right) I_{[0, \infty)}(x)$$

Skorzystamy z kryterium faktoryzacji (Twierdzenie 7.3). W tym celu doprowadzimy funkcję wiarygodności do postaci iloczynowej (zakładamy, że wszystkie $x_i > 0$ i nie piszemy już indykatora):

$$L(x_1, \dots, x_n; \theta) = \frac{2x_1}{\theta} \exp\left(-\frac{x_1^2}{\theta}\right) \cdot \dots \cdot \frac{2x_n}{\theta} \exp\left(-\frac{x_n^2}{\theta}\right) = [2^n x_1 \cdot \dots \cdot x_n] \cdot \left[\frac{1}{\theta^n} \exp\left(-\frac{1}{\theta} \sum_{i=1}^n x_i^2\right)\right]$$

W lewym nawiasie mamy funkcję niezależną od parametru, a w prawym taką, która zależy od próby jedynie poprzez $T(x_1, \dots, x_n) = \sum_{i=1}^n x_i^2$. Zatem $T(X_1, \dots, X_n) = \sum_{i=1}^n X_i^2$ jest statystyką dostateczną.

W celu sprawdzenia, czy wyżej wyznaczone T jest minimalną statystyką dostateczną, korzystamy z Twierdzenia 7.5.

$$\frac{L(x_1, \dots, x_n; \theta)}{L(x'_1, \dots, x'_n; \theta)} = \frac{x_1 \cdot \dots \cdot x_n}{x'_1 \cdot \dots \cdot x'_n} \exp\left(-\frac{1}{\theta} \left[\sum_{i=1}^n x_i^2 - \sum_{i=1}^n (x'_i)^2\right]\right)$$

Widzimy, że powyższe wyrażenie zależy od θ wtedy i tylko wtedy, gdy $\sum_{i=1}^n x_i^2 - \sum_{i=1}^n (x'_i)^2 = 0$, czyli $T(x_1, \dots, x_n) = T(x'_1, \dots, x'_n)$. Zatem T jest minimalną statystyką dostateczną.

Przykładowe rozwiązanie zad. 1.10.

Tym razem mamy do czynienia z rodziną rozkładów o parametrze wektorowym $\theta = (\alpha, \beta) \in (1, \infty) \times (0, \infty)$, z gęstościami

$$f(x; \alpha, \beta) = \frac{\alpha x^{\alpha-1}}{\beta^\alpha} I_{[0, \beta]}(x).$$

Zauważmy, że tym razem indykator jest zależny od parametru β , więc nie możemy o nim zapominać (ale zakładamy, że wszystkie $x_i > 0$). Funkcja wiarygodności ma postać

$$L(x_1, \dots, x_n; \alpha, \beta) = \frac{\alpha x_1^{\alpha-1}}{\beta^\alpha} I_{[0, \beta]}(x_1) \cdot \dots \cdot \frac{\alpha x_n^{\alpha-1}}{\beta^\alpha} I_{[0, \beta]}(x_n) = \frac{\alpha^n}{\beta^{n\alpha}} (x_1 \dots x_n)^{\alpha-1} I_{[0, \beta]}(\max_{i=1, \dots, n} x_i)$$

Tym razem funkcja zależna tylko od próby jest po prostu funkcją stałą, równą 1. Wybieramy za statystykę dostateczną parę (jest to dość naturalne, gdy rozkład ma dwa parametry):

$$T(X_1, \dots, X_n) = (X_1 \dots X_n, \max_{i=1, \dots, n} X_i).$$

Aby sprawdzić, czy wyznaczona statystyka jest minimalną statystyką dostateczną, ponownie korzystamy z Twierdzenia 7.5.

$$\frac{L(x_1, \dots, x_n; \alpha, \beta)}{L(x'_1, \dots, x'_n; \alpha, \beta)} = \left(\frac{x_1 \dots x_n}{x'_1 \dots x'_n}\right)^{\alpha-1} \cdot \frac{I_{[0, \beta]}(\max_{i=1, \dots, n} x_i)}{I_{[0, \beta]}(\max_{i=1, \dots, n} x'_i)}$$

Podobnie jak poprzednio, widzimy, że to wyrażenie nie zależy od parametrów wtedy i tylko wtedy, gdy $x_1 \dots x_n = x'_1 \dots x'_n$ oraz $\max_{i=1, \dots, n} x_i = \max_{i=1, \dots, n} x'_i$, więc T jest minimalną statystyką dostateczną.

Uwaga 1.

Założenie $x_i > 0$, które się pojawiło w obu przykładach wynikało stąd, że niezależnie od wartości parametrów funkcja gęstości dla $x \leq 0$ zerowała się.

Uwaga 2.

W drugim omawianym przykładzie, gdzie przy sprawdzaniu minimalności statystyki dostatecznej pojawił się iloraz indykatorów, można treść twierdzenia dla tego fragmentu rozumieć tak, że jeśli $\max_{i=1, \dots, n} x_i = \max_{i=1, \dots, n} x'_i$, to dla każdej wartości β oba indykatory dają ten sam wynik, natomiast jeśli $\max_{i=1, \dots, n} x_i \neq \max_{i=1, \dots, n} x'_i$, to istnieje β taka, że dają inny,

$$\text{np. } \beta = \frac{\max_{i=1, \dots, n} x_i + \max_{i=1, \dots, n} x'_i}{2}.$$